

दैनिक

www.sahyandrinews.com

सह्याद्रीचा राखणदार

• संस्थापक संपादक : मारोती नारायण घुमे •

• (महाराष्ट्र) • वर्ष ०१वे • अंक ६३ • Title - Code :- MAHMAR49513 • शनिवार दि. २५ नोव्हेंबर २०२३ • पाने ४ • पान १ • मो. ९०९१७ ०८८४० • किंमत २ रु.

लोकसभेसाठी उद्धव ठाकरेनी बाहेर काढला 'हक्की एक्का'

थेट उमेदवारी देत अजितदादा गटाचं वाढवलं टेन्शन

खेड : शिवसेनेच्या उद्धव ठाकरे गटाकडून रायगड लोकसभा मतदारसंघातील उमेदवारी अनंत गीते यांना जाहीर झाली आहे. गत लोकसभा निवडणुकीत सुनील तटकरे यांनी अनंत गीते यांना पराभूत करत राष्ट्रवादीचा झेंडा फडकवला होता. परंतु, त्यावेळी विजयासाठी त्यांची दमछाक झाली होती. रायगड मतदारसंघातील सर्वच तालुक्यांत उलटसुलट राजकीय समीकरणे जुळवून तटकरेनी विजयश्री खेचून आणली होती. हे आव्हान तटकरे कसे पेलतात हे आगामी निवडणुकीत दिसेल; मात्र गीतेच्या उमेदवाराने लढत नक्कीच लक्षणीय ठरणार आहे.

उद्धव ठाकरे यांनी आपले नाव जाहीर केले असल्याची माहिती अनंत गीते यांना माध्यमांना दिली. सहा वेळा लोकसभा निवडणूक जिंकलेल्या अनंत गीते यांना उमेदवार बनवून शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे पक्षाने लोकसभा निवडणुकीचे रणशिग फुंकले आहे. तयारीला लागू हा आदेश मिळाल्याने रायगड मतदारसंघात लक्षणीय लढत पाहायला मिळणार आहे. इंडिया आघाडीच्या जागा वाटपात कोकणातील

दोन्ही जागा शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे पक्षाला मिळाल्या आहेत. त्यामुळे ठाकरे यांनी लोकसभेच्या तयारीला जोमाने सुरुवात केली आहे. अनंत गीते यांना उमेदवारी जाहीर करण्यात आली आहे. राष्ट्रवादी काँग्रेस अजित पवार समर्थक पक्षाचे प्रदेशाध्यक्ष सुनील तटकरे यांनी अनंत गीते यांना गत लोकसभा निवडणुकीत ३१,४३८ मतांनी पराभूत केले होते. या लोकसभा मतदार संघात रत्नागिरी जिल्ह्यातील दापोली - खेड - मंडणगड

विधानसभा मतदार संघाचा समावेश होतो. गत निवडणुकीत प्रत्येक तालुक्यात सुनील तटकरे यांना त्यांच्या फायद्याची राजकीय समीकरणे जुळवावी लागली होती. शिवसेनेतील अंतर्गत दुफळी गीते यांच्या पराभवाला कारणीभूत ठरल्याचे म्हटले जाते. परंतु यावेळी या मतदारसंघातील राजकीय चित्र पूर्णपणे स्पष्ट असून अनंत गीते यांचे हात बळकट करण्यासाठी इंडिया आघाडी सावध व्यवहारचला करत आहे.

अतिदुर्गम टिटोळात नक्षल्यांचा थरार गाव पाटलाची गोळ्या झाडून हत्या

गडचिरोली । प्रतिनिधी
एटापल्ली तालुक्यातील अतिदुर्गम टिटोळा येथे सुरजागड लोहखाणीचे समर्थन केल्याचा आरोप करून नक्षलवाद्यांनी गाव पाटलाची गोळ्या झाडून हत्या केली. २३ नोव्हेंबरला रात्री ९ वाजता ही थरारक घटना घडली. गडचिरोली एटापल्ली तालुक्यातील अतिदुर्गम टिटोळा येथे सुरजागड लोहखाणीचे समर्थन केल्याचा आरोप करून नक्षलवाद्यांनी गाव पाटलाची गोळ्या झाडून हत्या केली. २३ नोव्हेंबरला रात्री ९ वाजता ही थरारक घटना घडली. घटनेनंतर नक्षलवाद्यांनी तेथे पत्रक टाकले असून त्यात गाव पाटलाच्या हत्येची जबाबदारी स्वीकारत पोलीस तसेच स्थानिक नेत्यांवर आरोप केले आहेत. लालसू वेलदा (६३, रा. टिटोळा ता. एटापल्ली) असे हत्या झालेल्या गाव पाटलाचे नाव आहे. हेडरी पोलीस ठाणे हेडरीतील जांबिया ग्रामपंचायत अंतर्गत

टिटोळा गावात हा थरार घडला. गाव पाटल लालसू वेलदा हे स्वतःच्या घरी होते. रात्री ९ वाजता सशस्त्र नक्षलवादी त्यांच्या घरात शिरले. लालसू यांची गोळ्या झाडून हत्या केली. कुटुंबासमोरच हा थरार घडला. दरम्यान, या घटनेनंतर नक्षल्यांनी एका माजी जि.प. सदस्यासह गावातील एका युवकाला व दोन लहान मुलांनाही मारहाण केल्याची माहिती आहे. हत्येनंतर

घटनास्थळी पत्रक आढळले. त्यात सुरजागड लोह खाणीचे समर्थन व पोलिसांसाठी काम करत असल्याने गाव पाटलाची हत्या केल्याचा दावा नक्षलवाद्यांच्या गडचिरोली डिव्हिजन कमिटीने केला आहे. यासाठी स्थानिक नेते व हेडरीचे उपअधीक्षक जबाबदार असल्याचा गंभीर आरोपही केला आहे. लालसू यांचा मुलगा पोलीस दलात कार्यरत आहे.

माजरी येथे विशाल महाकाली देवी जागरण महोत्सव डॉ.अंकुश आगलावे यांनी केले मार्गदर्शन

माजरी । प्रतिनिधी
श्री माता महाकाली सार्वजनिक उत्सव मंडळ, माजरी व्दारे दिवाळी, महाकाली पुजा तथा छठ पुजेचे निमित्ताने माजरी येथे विशाल महाकाली देवी जागरण महोत्सव २१ नोव्हेंबर ला विजय स्टेडियम माजरी येथे करण्यात आले होते. माजरी येथे मागील पंधरा वर्षांपासून कोणतेही महोत्सव घेण्यात आले नाही. परंतु या वर्षी माजरी येथे महाकाली देवी जागरण आयोजन व्यंकटेश टोनी डॉन्सर, अध्यक्ष श्री माता महाकाली सार्वजनिक उत्सव मंडळ, माजरी यांनी केली. या कार्यक्रमाचे मुख्य आकर्षण देवी गीत गायीका बाली ठाकरे व रिजा खान जबलपूर व चमु हे ठरले. त्यांनी विविध देवी मातेचे गीत गाऊन भक्तीमय वातावरणाची निर्मिती करून भावीकांना मंत्रमुग्ध केले. सदर कार्यक्रमात प्रामुख्याने विदर्भ प्रदेश अध्यक्ष

डॉ. अंकुश आगलावे यांची उपस्थिती होती. त्यांनी आपल्या समारोपीय भाषणात टोनी डॉन्सर यांनी महोत्सवाचे आयोजन करून मोठे धार्मिक कार्य केल्याचे सांगितले. तसेच हे महोत्सव १० दिवसांपासून सुरू होते. छठ पुजा निमित्त

भोजनदानाचे कार्य समितीच्या वतीने करण्यात आले. या महोत्सवात चार हजार भावीक उपस्थित होते. या कार्यक्रमाला यशस्वी करण्याकरिता श्री माता महाकाली सार्वजनिक उत्सव मंडळ, माजरीचे सर्व पदाधिकारी यांनी अथक परिश्रम घेतले.

रक्तदात्यांचे शहर म्हणून घुग्घुस शहराची नवी ओळख

तब्बल १४०९ दात्यांनी स्वयंस्फूर्तीने केले विक्रमी रक्तदान

चंद्रपूर । प्रतिनिधी
चंद्रपूरचे माजी जि.प. अध्यक्ष तथा राजुग विधानसभा प्रमुख देवराव भोंगळे यांच्या वाढदिवसानिमित्त २१ नोव्हेंबर रोजी सकाळी ९ वाजता घुग्घुस येथील गांधी चौक येथे रक्तदान करूया, प्रेमाचे नाते जोडूया हे ब्रीद वाक्य घेऊन भव्य रक्तदान शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. भव्य रक्तदान शिबिराचे उदघाटन वेकोलि वणी क्षेत्राचे क्षेत्रीय महाप्रबंधक आभास सिंग यांच्या हस्ते फीत कापून करण्यात आले. याप्रसंगी प्रमुख पाहुणे म्हणून ठाणेदार आसिफराजा शेख, मुख्याधिकारी जितेंद्र गादेवार, भाजयुमो प्रदेश उपाध्यक्ष विवेक बोडे, माजी जि.प.सभापती ब्रिजभूषण पाडारे, नितु चौधरी, नकोडा सरपंच किरण बांदूरकर, भाजपाचे संजय तिवारी, निरीक्षण तांडा, माजी सरपंच संतोष नुने, विनोद चौधरी, अमोल धेरे, चिन्नाजी नलभोगा, प्रेमलाल पारधी, संजय भोंगळे, राजेश मोरपाका, बबलू सातपुते, प्रयास सखी मंच मार्गदर्शिका अर्चना भोंगळे, अध्यक्ष किरण बोडे, सुचिता लुटे, वैशाली ढवस उपस्थित होते. याप्रसंगी प्रमुख पाहुण्यांचे

स्वागत शाल, श्रीफळ व पुष्पगुच्छ देऊन करण्यात आले. देवराव भोंगळे मित्र परिवारातर्फे केक कापून माजी जि. प. अध्यक्ष तथा विधानसभा निवडणुक प्रमुख राजुग देवराव भोंगळे यांचा वाढदिवस उत्साहात साजरा करण्यात आला तसेच सर्व धर्मीय, सामाजिक संघटना, व्यापारी संघटना, गुरुदेव सेवा मंडळ, ऑटो संघटना, डगा असोसिएशनचे संचालक मालक यांनी माजी जि. प. अध्यक्ष देवराव भोंगळे यांना वाढदिवसाच्या शुभेच्छा दिल्या. घुग्घुस शहरात सकाळपासून रक्तदान करण्यासाठी युवकांचा रांगा लागल्या होत्या तब्बल १४०९ रक्तदात्यांनी स्वयंस्फूर्तीने रक्तदान करून महाराष्ट्रात विक्रम केला. त्यामुळे रक्तदात्यांचे शहर म्हणून घुग्घुस शहराची ओळख निर्माण झाली आहे. सरकारी रक्तपेढी चंद्रपूर व डॉ. हेडगेवार रक्तपेढी नागपूर यांना रक्त संकलन करण्यासाठी बेलाविण्यात आले हे हे देवरावदादा भोंगळे मित्र परिवार घुग्घुसतर्फे मागील १९ वर्षांपासून भव्य रक्तदान शिबिराचे आयोजन करण्यात येत आहे.

वरोच्याची पूर्वा घानोडे व फाल्गुनी कासावार महाराष्ट्र राज्य शालेय व्हॉलीबॉल संघात

वरोरा । प्रतिनिधी
लोक शिक्षण संस्था, वरोडा अंतर्गत येणाऱ्या लोकमान्य कनिष्ठ महाविद्यालय वरोराच्या विद्यार्थिनी कुमारी पूर्वा गजानन घानोडे व फाल्गुनी राजू कासावार यांची खामगाव त. बार्शी जि. सोलापूर येथे झालेल्या १९ वर्षांखालील राज्यस्तरीय शालेय मुलींच्या वॉलीबॉल स्पर्धेमध्ये सिमोगा (कर्नाटक) येथे होणाऱ्या राष्ट्रीय व्हॉलीबॉल स्पर्धेकरिता महाराष्ट्र मुलींच्या संघात उत्कृष्ट खेळीच्या आधारे निवड झालेली आहे. दोघांच्याही निवडीने लोकशिक्षण संस्थेच्या खेळाडूंची महाराष्ट्र राज्य शालेय संघात सतत निवड होण्याची परंपरा कायम राहिली असून वरोरा शहरात सर्वत्र दोघांचेही कौतुक होत आहे. पूर्वा व फाल्गुनी ची निवड झाल्याबद्दल लोक शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष प्रा. श्रीकांत पाटील, उपाध्यक्ष श्रीकृष्ण घड्याळपाटील, कार्यवाह विश्वनाथ जोशी, कार्यवाह दुष्यंत देशपांडे, वरोरा स्पोर्ट्स फाउंडेशन वरोरा चे अध्यक्ष गजानन जीवतोडे, कार्याध्यक्ष किशोर पिरके, मिलिंद कडवे, मुख्याध्यापक राखे, दीपक नवले, चंद्रपूर जिल्हा क्रीडा अधिकारी अविनाश पुंड, गडचिरोली जिल्हाधिकारी प्रशांत दोंदल यांनी अभिनंदन केले. पूर्वा व फाल्गुनी यांनी आपल्या यशाचे श्रेय जेष्ठ मार्गदर्शक सुनील बांगडे, अनिल घुबडे, निखिल बोबडे, दुष्यंत लांडगे, गणेश मुसळे, विनोद उमरे, आई वडील व वरोरा स्पोर्ट्स फाउंडेशन वरोराच्या ज्येष्ठ खेळाडूंना दिले.

जीवनात खिलाडूवृत्ती जोपासणे गरजेचे : मुकेश जीवतोडे

चोरा येथे कबड्डी स्पर्धेचे थाटात उद्घाटन

भद्रावती । प्रतिनिधी
जीवनात यशस्वी होण्यासाठी खिलाडूवृत्ती असणे गरजेचे असते. ही खिलाडूवृत्ती विविध खेळांच्या माध्यमातून विकसित होत असते. त्याचप्रमाणे खेळामुळे शरीर व मन दोन्ही प्रसन्न राहून निरामय आरोग्य मिळते. त्यामुळे प्रत्येकाने जमेल त्या खेळात भाग घेऊन खिलाडूवृत्ती जोपासावी व आपले आरोग्य सुदृढ ठेवावे असे आवाहन शिवसेना उबाठा गटाचे जिल्हाप्रमुख मुकेश जीवतोडे यांनी केले. आदर्श विद्यार्थी व्यायाम शाळा, चोरा यांच्या जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळेच्या मैदानावर आयोजित तालुकास्तरीय पुरुषांच्या कबड्डीस्पर्धेच्या उद्घाटन कार्यक्रमात ते बोलत होते. यावेळी शिवसेना उबाठा पक्षाचे उपजिल्हा प्रमुख अमित निब्रट, शिवसेना विधानसभा संघटक

सुधाकर मिलमिले, माजी पंचायत समिती सभापती परशुराम जांभुळे, सरपंच संगीता खिरटकर, उपसरपंच विलास जीवतोडे, पोलीस पाटील सागर सांगुलें, बंडू पाटील, गणेश वाघ, वनसमिती अध्यक्ष अनिल बावणे, चोरा शिवसेना शाखा प्रमुख, लक्ष्मण चौधरी, श्रीराम साव, ग्रामपंचायत सदस्य शिल्पा शेरकुरे आदी मान्यवर उपस्थित होते. स्पर्धेतील सामने हे साठ किलो वजनगटातील असून स्पर्धेत विजेत्या ठरण्या पहिल्या चार संघांना आकर्षक चषक व रोख रक्कम देऊन गौरविण्यात येणार आहे. स्पर्धेत उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या खेळाडूंना वैयक्तिक बक्षीसे देण्यात येणार आहे. यावेळी जिल्हाप्रमुख मुकेश जीवतोडे यांनी स्पर्धेत सहभागी असलेल्या संघांना शुभेच्छा दिल्या.

सह्याद्रीचा राखणदार

अं पा द की य

उपेक्षितांना न्याय देणारा नेता-मा. बच्चू कडू !

महाराष्ट्रामध्ये कुणबी मराठा आरक्षणाची चळवळ चालू आहे, त्यामध्ये विदर्भातील नेते तथा महाराष्ट्रातील ओबीसीचे प्रमुख नेते माननीय बच्चू कडू यांनी मराठा कुणबी आरक्षणाच्या संदर्भात अनेक वेळा भाष्य केलेले आहे कुणबी आणि मराठा हे दोन्ही एकच आहेत ते भाऊ भाऊ आहेत मराठा आणि कुणबी असं वेगळं करता येणार नाही ,असे ते वारंवार सांगत आहेत आणि जर कोणाचा आक्षेप असेल तर कुणबी मराठा हे वेगळे कसे आहेत, त्यांनी सांगावं असं त्यांचं म्हणणं आहे किंवा मराठवाड्यामध्ये जे कुणबी होते ते आता कुठे गेले ,ते पाकिस्तानात गेले का अशा प्रकारचे विधान माननीय बच्चू कडू यांनी मागील काही दिवसांमध्ये केले आणि ही जी मराठा कुणबी आरक्षणाची चळवळ आहे त्याचे नेते माननीय मनोज जरांगे पाटील यांना खंबीरपणे त्यांनी साथ दिली आहे ज्यावेळेस दुसऱ्यांदा जरांगे पाटील आमरण उपोषणासाठी आंतरवली सराठी येथे बसले त्यावेळेस मध्यस्थीची भूमिका आणि ते उपोषण सोडवण्याची प्रमुख भूमिका आदरणीय बच्चू कडू यांनी सरकारच्या वतीने या ठिकाणी पार पाडली ,आणि त्यांना विचारल्यानंतर त्यांनी सांगितलं की माननीय मनोज जरांगे पाटील एक सच्चा प्रामाणिक कार्यकर्ता असून तोंडावर बोलणारा , मनामध्ये कुठलीही अडी न ठेवणारा अशा प्रकारचे नेतृत्व आहे, एक निस्पृह प्रामाणिक असा हा नेता मराठा चळवळीला कुणबी आरक्षणाच्या चळवळीला आता भेटल्यामुळे या चळवळीला नक्की यश येईल अशा प्रकारचे भाष्य त्यांनी वारंवार केलेलं आहे, अनेक ओबीसीचे सध्याचे महाराष्ट्रातील स्वतःला नेते म्हणणारे लोक समाजा समाजामध्ये अस्थिरता निर्माण करण्याचे काम करीत असताना, त्यामध्ये काही मंत्री काही विरोधी पक्षनेते सुद्धा आहेत परंतु अशाही परिस्थितीमध्ये एक राज्यातील जबाबदार ओबीसीचे नेते म्हणून माननीय बच्चू कडू यांचे जे विधान आहे हे खऱ्या अर्थाने महाराष्ट्राच्या पुरोगामी संस्कृतीला शोभाणार आहे ,स्वतः ओबीसीचे ते नेते असताना कुणबी समाजाचे प्रतिनिधित्व करीत असताना सुद्धा ,ते विदर्भातून येतात तरीसुद्धा मराठा आणि कुणबी एकच आहेत आणि मराठवाड्यातल्या कुणबी असणाऱ्या लोकांना न्याय मिळाला पाहिजे, त्यांच्यावर गेले ७५ वर्षे अन्याय होतोय अन्याय तरी कुठपर्यंत सहन करायचा म्हणून आता त्यांना न्याय देणे अपेक्षित आहे अशा प्रकारचे विधान त्यांनी करून एक खऱ्या अर्थाने जबाबदार राजकीय नेत्याची भूमिका त्यांनी या ठिकाणी पार पाडली आहे, त्यांचं खऱ्या अर्थाने नेतृत्वाचे एक मोठेपण समाजाला आज दिसून येत आहे ओम प्रकाश जी त्यांचं खरं नाव असून बच्चू कडू हे चार वेळा आजपर्यंत आमदार म्हणून निवडून आलेले आहेत अचलपूर मतदार संघातून विधानसभेचे प्रतिनिधित्व करतात हा मतदारसंघ अमरावती जिल्ह्यामध्ये आहे आणि प्रहार जनशक्ती पक्षाचे ते संस्थापक असून प्रहार या संघटनेचे ते संस्थापक अध्यक्ष आहेत आज पर्यंत त्यांनी अपंग, रुग्ण, विधवा, शेतकरी यांच्या अनेक समस्यां शसन दरबारी मांडून त्या सोडवण्याचा आटोकाट प्रयत्न केलेला आहे, बऱ्याच अशी त्यांच्या समस्यां रुग्णांच्या अपंगाच्या विधवांच्या शेतकऱ्यांच्या आजपर्यंत त्यांनी सोडवलेले आहेत २०१९ मध्ये महाविकास आघाडी मधून चौथ्यांदा अपक्ष म्हणून आमदार अचलपूर या मतदारसंघातून निवडून आले त्यावेळेस त्यांना महाविकास आघाडीतून शिवसेनेच्या कोंटातून जलसंपदा शालेय शिक्षण बालविकास इतर मागासवर्गी अशा प्रकारचे खाती राज्यमंत्री म्हणून त्यांना देण्यात आली होती, त्यांची प्रहार ही संघटना ही राजकीय संघटना नसून ति सामाजिक काम करणारी महाराष्ट्रातील मोठी संघटना असून अपंगाचे दिव्यांगाचे ते मसिहा म्हणून राज्यामध्ये काम करतात, दिव्यांगाच्या अनेक प्रश्नां त्यांनी शासन दरबारी सोडवलेले आहेत आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांचे प्रश्न त्यांच्या कुटुंबाच्या व्यथा त्यांच्या मुलांच्या व्यथा शासन दरबारी मांडण्याची भूमिका त्यांनी आतापर्यंत खूप वेळा पार पाडलेली आहे आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या सातशे (७००) मुलांच्या शिक्षणाची जबाबदारी माननीय बच्चू कडू यांनी आजपर्यंत आपल्या खांद्यावर घेतलेली असून ते ती निभावत आहेत, शहरात आणि ग्रामीण भागामध्ये भारनियमनाचा नियम वेगवेगळ्या का खेड्यामधील राहणाऱ्या लोकांवर अन्याय का याविरुद्ध त्यांनी वेळोवेळी एम एस ई बी तसे शासनाच्या विरुद्ध आंदोलन अनेक केलेले असून, शेतकऱ्यांसाठी सुद्धा विविध आंदोलन करीत असताना अनेक शासकीय कर्मचाऱ्यांविरुद्ध त्यांनी आंदोलन करून लोकांना, समाजाला, न्याय देण्याचा शेतकऱ्यांना प्रयत्न केलेला आहे, शहीद भगतसिंग आणि संत गाडगेबाबा यांना ते आपले आदर्श मानतात आणि त्यांच्या विचारसरणीने जीवनामध्ये चालण्याचा प्रयत्न करतात ते दिसून येत आहेत ,आपणा भिडू बच्चू कडू ही त्यांच्या समर्थकांची आवडती घोषणा त्यांच्यासाठीची आहे असं हे व्यक्तिमत्त्व आज महाराष्ट्रामध्ये माननीय मनोज जरांगे पाटील यांना समर्थन देत आहे, नव्हे नव्हे त्यांनी एका कार्यक्रमांमध्ये सांगितलं की मी जरांगे पाटलांचा कार्यकर्ता म्हणून घेण्यास सुद्धा मागे पुढे पाहणार नाही, एका प्रामाणिक माणसाला दिलेली एका सच्चा जबाबदार चळवळीतल्या कार्यकर्त्यांनी दिलेली ही साथ समाज कधीच विसरणार नाही ओबीसीचे महाराष्ट्रातील प्रमुख नेते असणारे बच्चू कडू यांच्यासंगी मनोज जरांगे पाटलांना उघडपणे साथ देतात आणि आजपर्यंत गेली सतर वर्षे जो मराठा समाजावर अन्याय होत आहे या अन्यायाकडून वाचा फोडण्याचे शासन दरबारी काम माननीय बच्चू कडू यांच्याकडून होतआहे ही खऱ्या अर्थाने समाज जीवनामध्ये वाखाणण्यासारखी गोष्ट आहे, म्हणून असेही लोक आज समाजामध्ये आहेत की ज्यांचे कार्यकर्तृत्व समाजाला लक्षात घ्यावं लागतं! आणि म्हणून अशा लोकांची साथ माननीय जरांगे पाटलांना भेटल्यामुळे नक्कीच कुणबी आरक्षणाचा प्रश्न आता फार काळ प्रलंबित राहिल असं वाटत नाही, म्हणून येणारा काळ बच्चू कडू सारखा या ठिकाणी राजकीय पुढारी आणि मनोज जरांगे सारखा सामाजिक चळवळीमध्ये काम करणारे प्रामाणिक नेतृत्व यांची जर साथ एकमेकाला मिळाली,अशा आणखी लोकांची साथ भेटत गेली तर महाराष्ट्राचे भविष्य नक्कीच उज्वल झाल्याशिवाय राहणार नाही, म्हणून अशा प्रामाणिकपणे, अपंगाची, विधवांची, शेतकऱ्यांची, रुग्णांची, दिव्यांगाची, सेवा करणाऱ्या एका प्रामाणिक राजकीय नेत्याला आमचा सर्वांचा त्यांच्या भविष्याच्या राजकीय वाटचालीसाठी शुभेच्छा...

डॉ. गोविंद मत्के
वडवणी (९४२३१७०१९७)

चाकू हल्यात एक जण गंभीर जखमी मूल तालुक्यातील रक्तरंजीत घटना

मूल (प्रतिनिधी) -तालुक्यातील गडीसूलां येथील सुजल विनोद घुबडे वय वर्ष १९ व त्याचा मित्र भूषण राजू चंचाने वय वर्ष १९ रा मूल वार्ड क्रमांक १४ व गणेश अशोक शेंडे वय १९ वर्ष वार्ड क्रमांक ७ मूल हे तिथे मित्र असून ९ व्या वर्गात शिक्षण घेत असतांना त्यांचे भांडण झाले तोच जुना राग मनात ठेऊन काल रात्री ८:३० वाजता च्या दरम्यान भूषण चंचाने व गणेश शेंडे हे दोन मित्र गडीसूलां येथे जुपेटर गाडीने जाऊन सुजल घुबडे यास पाण्याच्या टाकी जवळ बोलवून याला धारदार शस्त्राने सपासप वार केले लोकांनी आरडाओरड केल्या नंतर भूषण व गणेश नी घटना स्थळावरून पळ काढला.याची माहिती मूल पोलीस स्टेशन ला देण्यात आली तात्काळ घटनास्थळी पोलीस निरीक्षक परतेकी पी एम आय मोरे,ए एस आय राधेशाम यादव, सचिन सायंकार, आतिष मेश्राम, शाफिक शेख, प्रवीण झुरमुरे यांनी जाऊन जखमीस उपचारासाठी मूल येथील उपजिल्हा रुग्णालयात पाठविण्यात आले व आरोपीचा शोध घेऊन अटक केली असून पुढील तपास सुरु आहे.

‘कडवट’ सांगावा

महाराष्ट्रात एकीकडे ऊसदराच्या निमित्ताने आणखी एका आंदोलनाची जुळवाजुळव सुरू असतानाच आहारमानात अविभाज्य भाग बनलेल्या साखरेच्या उत्पादनात जागतिक पातळीवर ३५ लाख टनांची घट येण्याचा अंदाज जागतिक अन्न संघटनेने वर्तविणे हा निव्वळ योगायोग असला, तरी या दोन्ही वार्ता येत्या काळात सामान्यजन व उत्पादकांचेही तोंड कडू करणाऱ्या तसेच डोकेदुखी वाढविणाऱ्या आहेत. 'एल निनो' सह वातावरणीय बदलांमुळे आलेली पर्जन्यतूट व तापमान वाढीमुळे ब्राझीलचा अपवाद वगळता भारत, चीन, थायलंड आणि पाकिस्तान या प्रमुख उत्पादक देशांत साखर उत्पादनात घट येणार, असा अंदाज आहे. जागतिक स्तरावरील उत्पादनात ३५ लाख टनांची घट अपेक्षित धरून हे उत्पादन एक हजार ६७३ लाख टनांपर्यंत होऊ शकते. दोन वर्षांपूर्वीच ब्राझीलला मागे टाकत जागतिक उत्पादनात तसेच ग्राहक संख्येत अव्वल स्थान पटकावणाऱ्या भारताचे उत्पादनही ३३७ लाख टनांपर्यंत कमी होण्याचा इशारा देण्यात आल्याने शेती व सहकार क्षेत्रावरील चिंतेचे ढग आणखी गडद होण्याची चिन्हे आहेत. उत्तर प्रदेशातील स्थिती तुलनेने बरी असली, तरी दुष्काळाच्या सावटाखाली असलेल्या, देशाच्या उत्पादनात एक तृतीयांश वाटा उचलणाऱ्या महाराष्ट्रातही साखरेचे उत्पादन पंधरा ते वीस टक्क्यांपर्यंत घटेल, असा अंदाज 'शुगर मिल असोसिएशन' सह कृषितज्ज्ञांनी वर्तविल्याने आगामी काळ कठीणच राहणार, असे दिसते. तीन हंगामांचा विचार करता, राज्याचे साखर उत्पादन अनुक्रमे १३७ लाख टनांवरून १०५ आणि आता ९० लाख टनांपर्यंत घसरण्याची शक्यता पाहता शेतकरी-कारखानदार-ग्राहक अशा सर्वच घटकांच्या तोंडचे पाणी पळणार आहे.यंदा सहकारी आणि खासगी मिळून सुमारे २१० कारखान्यांत गाळप सुरू होणार असल्याचे दावे केले जात आहेत. प्रत्यक्षात शासनाने येन केन प्रकारे थकहमीचा निर्णय घेऊनही राज्य बँकेने मदतीची विनंती कानामागे टाकल्याने आर्थिक गर्तेत सापडलेल्या प्रमुख कारखान्यांचे बॉयलर पेटण्याची शक्यता धूसर दिसते. यातील अनेक कारखाने भ्रष्टाचारात बरबटून मशिन्सही एव्हाना गंजली असल्याचे नव्याने सांगण्याची आवश्यकता नाही. थकहमीचा तिढा व कर्जांचा विळख्यात गुरफटलेल्या कारखानदारीसमोर ऊसदराच्या आंदोलनामुळे नवे संकट उभे आहे. शेतकऱ्यांनी गेल्या वर्षीच्या हंगामासाठी प्रतिटन ४०० रुपये वाढीव देण्यासह साडेतीन हजारांची पहिली उचल मागितल्याने सर्वांत मोठा साखरपट्टा असलेल्या पश्चिम महाराष्ट्रात जागोजागी आंदोलनांचा फड जमू लागला आहे. गतानुभव पाहता शेवटी आंदोलनांची धग कमी होऊन जोमाने ऊसतोड सुरूही होईल. परंतु, तोपर्यंत राजकीय

घुसळणीमुळे ही आंदोलने अधिक पेटवली जाऊन सरकारच्या कोंडीचे प्रयत्न झाल्यास आश्चर्य वाटायला नको.राज्यात १५ लाख हेक्टरवर ऊस लागवड होऊनही ऑगस्टमध्ये ५९ टक्क्यांपर्यंत पाऊसतूट झाल्याने साखरेचा उतारा एकीतेची घटना आहेच. सर्वाधिक पाणी पिणारे पीक म्हणून ऊस कुप्रसिद्ध असला, तरी कमी कष्टांत रोख पैसे मिळत असल्याने सिंचनसुविधा असलेले शेतकरी त्यालाच पसंती देतात. या पिकाच्या अतिलागवडीचे दुष्परिणाम मागील दोन दशकांपासून चर्चिते जात आहेत, तरीही उत्पादकांना सक्षम पर्याय उपलब्ध नसल्याने हस्तियंती मनाऱ्यातून घेतलेले निर्णय उत्पादक आणि ग्राहकांच्याही हिताचे नाहीत. सद्यस्थितीत जागतिक बाजारात ५५ टक्क्यांपर्यंत साखरेचे दर वाढले आहेत. भारतातही मागील तीन-चार महिन्यांत दहा ते बारा टक्क्यांपर्यंत साखरेची किंमतवाढ झाली. येत्या काही दिवसांत महिन्यातून घेतलेले निर्णय स्पष्ट होऊ लागल्यास साखर आणखी उसळी घेऊन महागाईचे चटके बसू शकतात. त्यामुळे उत्पादक, ग्राहक, साखर कारखाने या तीनही घटकांचे आणि अर्थव्यवस्थेचेही भले साधायचे असेल, तर आतापासूनच कामाला लागून उपाय योजायला हवेत. तहान

लागल्यावर विहीर खोदण्याचे नेहमीचे प्रकार थांबायला हवेत. साखरेचा मुबलक 'बफर स्टॉक' असल्याने काळजीचे कारण नसल्याचा दावा राज्यशकट हाकणारी मंडळी करीत असली, तरी नुकतेच कांदा आणि टोमॅटोबाबत अशाच वल्लाना कशा फोल होत्या, याची प्रचिती देशाला आली आहेच. 'ऊस गोड लागला म्हणून मुळासकट खाऊ नये,' अशी म्हणसुद्धा पूर्वापार प्रचलित झाली. तरीही, कृषी क्षेत्राबाबत राज्यकर्त्यांचे वागणे नेहमीच उरफाटे राहिले, माग सरकार कुणाचेही असो! नव्या चिन्ते काही प्रमुख राज्यांच्या विधानसभा आणि सोबतच सार्वत्रिक निवडणूकही असल्याने जोखीम नको, म्हणून बाजारातील महागाई आटोक्यात ठेवण्यासाठी आयत्यावेळी निर्यातबंदी, निर्यातशुल्क, साखरसाठी मर्यादा बंधन, छापासत्र अशी खास सरकारी आयुधे परजली जाऊ शकतात. तसे झाल्यास कांदाप्रमाणेच उस उत्पादकांचाही रोष सरकारवर वाढू शकतो. अर्थात, विद्यमान सरकारला एकगट्टा मतपेढी राजकारणामुळे तशीही शहरी वर्गाची काळजी तुलनेने अधिक असल्याने शेतीची पर्वा न करता धक्कादायक निर्णय होऊ शकतील, असे दिसते.

बिनचूक हवे; वेगवानही हवे

कृत्रिम प्रज्ञा म्हणजे आर्टिफिशियल इंटेलिजन्सचा विस्तार, व्याप आणि त्याचवेळी संभाव्य धोका प्रचंड प्रमाणात वाढत असताना भारतातील दूरसंचार क्षेत्रातील प्रतिबंधक बांधबंदिस्ती चांगलीच कमी पडते आहे. देशात आज जवळपास प्रत्येक प्रौढच नव्हे तर अल्पवयीन मुलांच्याही हातात मोबाईल फोन तसेच इंटरनेटची सुविधा आहे. मात्र, अशा साधनांमध्ये येऊन आदळणाऱ्या अवांछित मजकुराचे किंवा ऑफर्सचे काय करायचे, यावर प्रभावी नियंत्रण नव्हते.जे आहे, ते पुरेसे ताकदवान नाही. त्यामुळे, दूरसंचार नियामक प्राधिकरण म्हणजेच 'ट्राय'ने येत्या मार्चमध्ये नवे 'डीएनडी' म्हणजे डू नॉट डिस्टर्ब हे ॲप्लिकेशन आणण्याचे ठरविले आहे. या निर्णयाचे स्वागत. मात्र, हे नवे ॲप पूर्णपणे बिनचूक, निर्दोष आणि वेगवान असायला हवे. ही काळजी जर ट्रायने घेतली नाही, तर देशातील कोट्यवधी ग्राहक विनाकारण फसवाफसवीच्या जाळ्यातील संभाव्य भक्ष्य बनून राहतील. तसे होता कामा नये. सध्याही ट्रायचे ॲप आहे. मात्र, अँड्रॉइड प्रणालीच्या फोनमध्ये ते वापरताना अनेक अडचणी येतात. मोबाईल फोन वापरकर्त्यांना येणारे 'स्पॅम कॉल' किंवा संदेश यांची या ॲपवर नोट नोंद करता येत नाही. तसेच, ग्राहकांच्या इनबॉक्समध्ये येऊन आदळणारे मार्केटिंगचे फसवे संदेश 'ट्राय'पर्यंत या ॲपमधून कसे पोहोचवायचे, असा प्रश्न ग्राहकांना पडतो. हे ॲप खरेतर सगळ्याच फोनधारकांना उपयुक्त ठरणारे आहे. मात्र, अंपलने त्यांचे फोन वापरणाऱ्या ग्राहकांना हे ॲप डाऊनलोड करण्याची सुविधा देण्यासच नकार दिला आहे. ॲपलची स्वतःची सुरक्षा व्यवस्था स्पॅम कॉल आणि संदेशांबाबत पुरेशी आहे, असे ॲपल कंपनीला वाटत असावे. मुळात फसवेपिरी करणारे कॉल आणि लघुसंदेश हे ग्राहकांपर्यंत येण्याआधीच थोपविले जाणे आवश्यक आहे. त्यासाठी ट्रायने अत्याधुनिक तंत्रज्ञान वापरण्याची आवश्यकता

आहे. 'ट्रॉकर' या ग्राहकांना नंबर कुणाचा आहे, हे सांगणाऱ्या कंपनीचे सीईओ ॲलन मामेदी यांनी दिलेला इशारा मोलाचा आहे. त्यांच्या मते कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा वापर करून कोणत्याही व्यक्तीचा आवाज हुबहुब तसाच काढणे शक्य आहे. अशावेळी, ग्राहकांची फसवणूक रोखणे, हे अधिकच मोठे आव्हान आहे.

सध्याच्या युगात टेलिमार्केटिंग रोखणे किंवा बंद करणे शक्य नाही. असे विपणन हा अर्थव्यवस्थेचा भागच झाला आहे. मात्र, तंत्रज्ञानाच्या मदतीने बनावट आणि फसवे संदेश तेच फोन क्षणाधात रोखता यायला हवेत. ट्रायचे हे ॲप्लिकेशन अगदी अचूक आणि ग्राहकांचे संरक्षण करणारे व्हायला हवे.

विचारप्रवर्तक साहित्यिका - कुसुमावती देशपांडे

मानवी स्वभावातील वैशिष्ट्यांचे वर्णन करणारी, विचारप्रवर्तक, प्रगल्भ आणि त्याचबरोबर संवेदनशील लेखनशैली असलेल्या गतशतकातील साहित्यिका कुसुमावती देशपांडे यांच्या विषयी आजचा हा माहितीपर लेख.कुसुमावती देशपांडे यांनी मराठी साहित्यात लघुकथेला नवीन आयाम देत नव चैतन्य बहाल केले. त्यांचा जन्म अमरावती, येथे १० नोव्हेंबर, १९०४ रोजी कोल्हापूर मधील जलालपूर येथे झाला. त्यांचे शिक्षण गल्स हायस्कूल उमरावती, हुजूरपागा, पुणे आणि फर्ग्युसन महाविद्यालयात झाले. त्याकाळी म्हणजे १९२६मध्ये त्या नागपूर विद्यापीठातून प्रथम क्रमांकांने बी.ए. झाल्या. १९२७ साली मध्य प्रदेश व विदर्भ सरकारची खास शिष्यवृत्ती त्यांना मिळाली आणि मग त्यांनी लंडन येथील वेस्टा फिल्ड कॉलेजमध्ये शिक्षण घेतले. १९२९ साली 'इंग्रजी साहित्य' हा विषय घेऊन लंडन येथेही बी.ए. (ऑनर्स) पदवी प्राप्त केली.कवी अनिल (आत्माराम राजवी देशपांडे) हे त्यांचे पती होते.जात वेगळी असल्याने घरातून झालेला प्रचंड विरोध सहन करून त्यांनी प्रेमविवाह केला.कुसुमावती यांची साहित्य संघदा अफाट आहे. १९३१ मध्ये 'किलॉस्कर' मासिकात त्यांची 'मृगाचा पाऊस' ही कथा प्रसिद्ध झाली. ती त्यांची पहिली कथा होय. त्यांनी एकूण ४८ कथा लिहिल्या. 'दमडी', 'विधी', 'कला धोबिणीचे वैधव्य', 'लही', 'गवताचे

पाते' अशा त्यांच्या काही विशेष उल्लेखनीय कथा आहेत. 'प्रतिभा', 'ज्योत्सना', 'अभिरुची' व 'सत्यकथा' या नियतकालिकामध्येही ही त्यांनी लेखन केले..त्यांच्या कथामधून तत्कालीन सामाजिक वास्तवाचे व विशेषतः सर्वसामान्यांच्या आयुष्यातील घटना, मध्यमवर्गीय आयुष्यातील-प्रसंगांचे चित्रण केले. त्यांच्या कथामध्ये चिंतनशीलता, काव्यात्मता, अर्थपूर्णता

आढळून येते.१९५८ साली रा. ज. देशमुख प्रकाशनाने त्यांच्या निवडक ३१ कथांचा संग्रह 'दीपमाळ' या शीर्षकाने प्रकाशित केला होता. त्याला वि. स. खांडेकर यांची विस्तृत प्रस्तावना लाभली होती. माध्यान्ह', 'मध्यात्र', 'मोळी', 'चंद्रास्त' व 'एक संध्याकाळ-चिंतनिका' असे त्यांचे पाच ललित निबंध प्रकाशित झाले होते.त्यांनी लिहिलेले 'थेंबांचा खेळ' हे बालगीत 'उहळश्रवीशपी' इेज् ढींीं'तर्फे प्रकाशित झाले आहे तर रमाबाई रानडे यांच्या 'आमच्या आयुष्यातील आठवणी' या आत्मचरित्राचा त्यांनी इंग्रजीत अनुवाद केला. साहित्य अकादमीने १९६६ साली त्यांचे 'चरीरीहळ डहळरू' या शीर्षकाने मराठी साहित्याचा आढावा घेणारे इंग्रजीतील पुस्तक प्रकाशित केले. वाङ्मयाचा आस्वाद', 'वाङ्मयीन समीक्षेचे निकष', 'वाङ्मयीन समीक्षा: सौंदर्याची नवप्रतीती', 'नवसाहित्याचे काही प्रश्न' हे त्यांचे महत्त्वाचे समीक्षा लेख आहेत. 'कवींची काव्यदृष्टी', 'नवा शिपाई', 'आम्ही कोण?' व 'केशवसुतांच्या काव्यदृष्टीतील उत्क्रांतिमार्ग' हे त्यांनी लिहिलेले अजून काही समीक्षा-लेख विशेष वाचकप्रिय झाले होते. 'दीपकळी' (१९३५), 'दीपदान' (१९४१) व 'मोळी' (१९४६) या त्यांच्या संग्रहामध्ये कथा, ललित निबंध व समीक्षा लेख यांचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. 'पासंग' (१९५४) हा त्यांचा समीक्षा लेखांचा संग्रह.

त्यांची साहित्यिक कारकिर्दी सांभाळत साहित्य अकादमीच्या सल्लागार मंडळाच्या त्या निमंत्रक सदस्य म्हणूनही त्यांनी काम पाहिले.कुसुमावती 'मुंबई मराठी साहित्य संघाच्या' वामन मल्हार जोशी स्मृती व्याख्यानमाले'च्या १९४८ व १९५१ सालांच्या महीनय प्रवक्त्या होत्या. त्यांनी तेव्हा तिथे दिलेल्या व्याख्यानावरून 'मराठी कादंबरी : पहिले शतक' हा ग्रंथ दोन भागांत प्रकाशित झाला. त्यात मराठी कादंबरीच्या सुरुवातीच्या काळापासून ते १९५० पर्यंत म्हणजे विभावरी शिरूकर यांच्या 'बळी' कादंबरीपर्यंतच्या मराठी कादंबऱ्यांच्या चढ-उताराचा त्यांनी आढावा घेतला.'बडोदे साहित्य संमेलन, १९४८ च्या त्या अध्यक्ष होत्या. १९५८ साली गोरेगाव, मुंबई येथे झालेल्या 'मुंबई उपनगर साहित्य संमेलना'चे अध्यक्षपदही त्यांनी भूषविले होते. तर १९६१ साली ग्वाल्हेर येथे झालेल्या ४३व्या 'अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलना'चे अध्यक्षपद हा सर्वोच्च मानसन्मान लाभलेल्या त्या पहिल्या विदुषी ठरल्या.परंतु ग्वाल्हेर साहित्य संमेलनानंतर महिन्याभरातच १७ नोव्हेंबर १९६१ या दिवशी कुसुमावतीबाईंचं अल्पशा आजाराने निधन झाले. आजचे त्यांचे बासठवे पुण्यस्मरण! या निमित्ताने आजच्या पिढीला त्यांची थोडक्यात ओळख करून देण्यासाठी आजचा हा शब्दांजली लेख.

प्रा प्रज्ञा मनिष पंडित
ठाणे, ९३२०४४१११६

विकासकामाच्या भ्रष्टाचाराचे मुळ दडलय अंदाजपत्रकामध्ये, त्यानुसार एमबी तयार होत नाही, प्रक्रियाच ऑनलाईन करण्याची गरज?

केंद्र आणि राज्य सरकारकडून विविध विकासकामासाठी कोट्यावधी रूपायाचा निधी दिल्या जातो. मात्र योजनेच्या मुळाशी गेलं तर अलीकडे विकासकाच्या कामात वाढलेला भ्रष्टाचार ज्याचा परिणाम गुणवत्तेवर झाल्याशिवाय रहात नाही. परिणामी कोट्यावधी रूपये खर्चाच्या योजना केवळ कागदोपत्री पूर्ण दिसल्यात, प्रत्यक्ष अपूर्णाक आणि गुणवत्तेची ऐशीतैशी वास्तविक पहाता या सर्व भ्रष्टाचाराचे मुळ विकासकामाच्या अंदाजपत्रकात दडले असून प्रत्यक्ष साईडवर जावून अंदाजपत्रक तयार करणारे इंजिनिअर आता घरबसल्याच कामे उरकू लागले. तलाठ्यांना हाताखाली ज्याप्रमाणे स्मार्ट मुलं ठेवली तसं अभियंत्यांनी देखील खालची कामे करण्यासाठी तरूण मुले लावल्याने केवळ सहीची मालक म्हणून सद्या नोंकरदार काम करताना दिसतात. खऱ्या अर्थाने विकासकामाचा दर्जा जर टिकवायचा असेल तर केंद्र सरकारने जीएसटी प्रक्रिया जशी ऑनलाईन केली एवढेच नव्हे तर निविदा प्रक्रिया ज्याला टेंडर म्हणून ऑनलाईन केले. तसंच कामे कोणतीही असो ऑनलाईन इस्टीमेट अर्थात अंदाजपत्रक प्रक्रिया केली तर मग एमबी (मोजमाप पुस्तिका) देखील पारदर्शक झाल्याशिवाय रहाणार नाही. विकासकामाचा दर्जा टिकत का नाही? किंवा तो टिकवण्यासाठी राज्य सरकारने गावागावात विकास समित्या तयार करण्याची गरज वाटते. प्रक्रिया जर सुधारली नाही तर केवळ भ्रष्टाचार आणि विकासकामाची ऐशी की तैशी एकाच रस्त्यावर वर्षातून दोन वेळा कामे आणि भ्रष्टाचार पण राज्यात असलेल्या सरकारकडूनच सामान्य जनतेला अपेक्षा हे मात्र नक्की. वर्तमान व्यवस्थेत केंद्र आणि राज्य सरकारकडून हाती घेण्यात येणाऱ्या विकासकामाच्या दर्जा आणि त्यातली पारदर्शकता यावर अनेक प्रश्न निर्माण झालेले आहेत. एखादं सरकार असं येवून जातं की जणू काही भ्रष्टाचाराला प्रोत्साहित करून योजना केवळ कागदोपत्रीच राबवल्या जातात. मात्र ज्यावेळी पारदर्शक आणि भाजपा विचारांचं सरकार येतं त्यावेळी मात्र सरकारच्या योजनेचा दर्जा चालला असतो. पण अजुन काही सुधारणा यात होणे गरजेचे

लोकांना वाटते आणि अपेक्षाही भाजपाकडूनच जनतेच्या असतात. उदा. स्वातंत्र्यानंतर देशात राष्ट्रीय महामार्ग आणि दळणवळण मोठ्या प्रमाणावर कधीच झाले नाही. ते अवघ्या नऊ वर्षात रस्ते बांधकामाचे जाळे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या नेतृत्वाखाली मंत्री नितीन गडकरी यांच्या माध्यमातून देशात उभारले. राज्यात देखील कधीच असे रस्ते चकचकीत नव्हते. आजच्या स्थितीत चांदा ते बांधापर्वयत झालेली रस्ते सुधारणा कमालीची वाटते. नागपुर-मुंबई समृद्धी महामार्ग आदर्श म्हणून उदाहरण देता येईल. २०१४ नंतर राज्याचे नेतृत्व मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्याकडे असताना अनेक प्रशासकिय सुधारणा करताना विकासकामाचा दर्जा सुमार असावा आणि त्यात पारदर्शकता असावी हा प्रयत्न त्यांनी केला. सरकार बदललं. पुन्हा योजनेच्या नावाखाली भ्रष्टाचार बोकळला. एक दिड वर्षापासून पुन्हा राज्यात शिंदे-फडणवीस-पवारांचं सरकार असल्याने लोकांच्या अपेक्षा निश्चित वाढलेल्या आहेत. एक गोष्ट खरी आहे की, केंद्र आणि राज्य सरकारकडून विकासकामाच्या नावाखाली मोठ्या प्रमाणावर कोट्यावधी रूपये निधी येतो. शहरी भाग असेल किंवा ग्रामीण भाग, वस्ती, तांडे सर्व ठिकाणी शासनाच्या योजना राबतात. केंद्र सरकारने जनहितासाठी नाही म्हटलं तरी एक हजाराच्या वर विविध योजना हाती घेतल्या. मुख्यमंत्री सडक योजना खऱ्या अर्थाने भाजपाची असून ग्रामीण भागात रस्त्याचे जाळे निर्माण झाले. सार्वजनिक बांधकाम विभाग ज्यात मायाजाळ दडलेले दिसून येते. गंगत अशी आहे की, रस्ते बांधकाम करत असताना एकेकाळी मुख्य अभियंता, अधिकक्ष अभियंता, कार्यकारी अभियंता, उप अभियंता, शाखा अभियंता आणि गुण नियंत्रक अशी साखळी आहे. ही प्रक्रिया केवळ बांधकाम नव्हे तर जलसंधारण कामे असो किंवा पाटबंधारे कामे असो, विद्युत मंडळ, पाणीपुरवठा, ग्रामविकास सर्वच खात्यात साखळी पद्धतीने आहे. पुर्वी इंजिनिअर प्रत्यक्ष साईडवर कामाचा दर्जा पाहण्यासाठी जायची. काही सुचना करायचे. आता कुठलेच वरिष्ठ अधिकारी साईड पाहण्यासाठी जात नाहीत. एक तर ऑफीसला बसायचं अन्यथा गुप्त ठिकाणी बसून केवळ

गुत्तेदाराला भेटायचं एवढीच प्रक्रिया दिसते. विकासकामाचा दर्जा त्याचं काही देणघेणं कुणाला राहिलं नाही. वास्तविक पहाता पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी विकासकामात ऑनलाईन प्रक्रिया रूढ केल्याने महत्वाचा बदल वाटतो. ज्याप्रमाणे जीएसटी ऑनलाईन करून टाकली. त्याच धर्तीवर राज्य सरकारने विकासकामात अंदाजपत्रक तथा एमबी पुस्तिका ऑनलाईन करण्याची गरज वाटते. कारण प्रत्यक्ष साईडवर जावून कामाचे अंदाजपत्रक आता कुणीच तयार करत नाहीत. एवढेच नाही तर इस्टीमेट प्रोव्हिजन केवळ कागदोपत्री दाखवल्या जाते प्रत्यक्ष काम मात्र आर्थिक लाभासाठी वेगळ्या पद्धतीने होते. उदाहरण घ्यायचे झाल्यास एखाद्या रस्त्याला डांबराचे चार लेअर असतील तर एखादा दुसरा लेअर मारून गुत्तेदार रिकामा होतो. एमबी मात्र पूर्ण लेअर केल्याची तयार होते. ज्यामुळे विकासकामे मात्र सुरु असतानाच निकृष्ट दर्जाचं होते. हे भ्रष्टाचाराचं मुळ आहे. अंदाजपत्रकाप्रमाणे काम होत आहे का नाही? हे पाहण्यासाठी आता संबंधीत खात्याचे अधिकारी येवू शकत नाहीत. कारण घरात बसून कागदोपत्री काम पूर्ण करणं त्यासाठी प्रत्येक अभियंत्याने देखील स्मार्ट मुलं हाताखाली ठेवलेले असतात. एक उदाहरण सांगायचं झालं तर कुठलाही डांबरीकरणाचा रस्ता सिलकोट केल्याशिवाय पूर्ण होत नाही. मात्र आता रस्त्यात किंवा बीड जिल्ह्यात सांगायचं झालं तर कोणत्याही रस्त्यावर सेलकोट मारल्या जात नाहीत. कागदोपत्री मारल्याचं दाखवून दाम उकळले जातात. अगदी मुख्यमंत्री सडक योजना देखील अशाच पद्धतीने प्रवास करताना दिसते. वीस वर्षांपुर्वी कामाचा दर्जा जो असायचा तो आज राहिला नाही. एखादा रस्ता बनवल्यानंतर किमान पाच वर्षे रस्त्याला एक खड्डा देखील पडायचा नाही. आता रस्ता तयार झाला तर एका महिन्यात रस्त्याची चाळणी होताना दिसते. त्याला अशा पद्धतीने सुरु असलेला शासकिय पातळीवर अनागोदी आणि बेधुंद कारभार कारणीभूत ठरतो. तुम्ही बघा शासनाच्या वेगवेगळ्या इमारती देखील पहिल्या पावसात गळती लागते. ना तिथे फर्निचरचा दर्जा कुणी पाहतं? ना दर्जेदार

रंगरंगोटी केल्या जाते? गुत्तेदार पंचेवीस टक्यापर्यंत रेटने अधिकाऱ्यांचे ओले करतो तर मग त्याची चुक तरी काय? खरं तर विकासकाची कामे अंदाजपत्रक तथा इस्टीमेट प्रोव्हिजनप्रमाणे होत आहेत का नाहीत? हे पाहण्यासाठी आता अधिकाऱ्यांवर अवलंबून राहण्याची गरज नाही. ज्या गावात, शहरात, वस्ती, तांड्यावर विकासकामे सुरु आहेत. मग रस्ते बांधकाम असेल, खड्डे भरणी असेल, पाणी पुरवठा योजना असेल, विद्युत मंडळ असेल, ग्रामविकासकाची कामे असतील एवढेच नव्हे तर २५१५ असेल किंवा इतर अन्य विकासकाची कामे ही जर चांगली करून घ्यायची असेल तर काम चालू असतानाच गावागावातील सजग तरुण किंवा सामाजिक संघटना यांनी उभा राहून इस्टीमेट प्रोव्हिजनप्रमाणे कामे होतील का नाही? हे पाहण्याची गरज वाटते. सरकारने देखील ज्याप्रमाणे शाळा सुधारण्यासाठी विकास समित्या तयार केल्या. त्याच धर्तीवर गुणवत्तापूर्ण कामे होण्यासाठी कोणतेही काम चालू होण्याच्या अगोदर त्या ठिकाणी जनतेमधुन विविध क्षेत्रातील तज्ञ लोकांच्या मार्गदर्शनाखाली विकास समिती नियुक्त करणारा धोरणात्मक निर्णय घ्यायला हवा. असं जर झालं तर कुठं तरी विकासकामाच्या नावाखाली सुरु असलेला भ्रष्टाचार ब्रेकअप होवून अधिकारी देखील चांगले काम करून घेण्यासाठी पुढे येतील. अन्यथा मागे विकासकामाची पेरणी तर पुढे दुष्काळ कामाचाही बट्याबोळ, दर्जा गेला खड्यात अन एकाच रस्त्यावर पुन्हा पुन्हा तीच कामे असं होत राहिलं. टेंडर प्रक्रिया ऑनलाईन करून देखील अधिकारी यंत्रणेने त्याच्यात देखील मनेज प्रकार सुरु केले. अर्थात या साखळीत गुत्तेदार, लोकप्रतिनिधी आणि अधिकारी सर्वांचाच हस्तक्षेप वाढला. पण एक गोष्ट नक्की आहे की विकासकाच्या कामाचा टिकवू दर्जा झाला तर शासनाच्या कोट्यावधी रूपायामध्ये विनाठाठी होणारा खर्च बचतीकडे जाईल. परिणामी जनहिताच्या अन्य प्रश्नांवर सरकारला खर्च करता येईल. राज्याचे उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी या सर्व कामात विशेष लक्ष घालून विकासकाम इस्टीमेट प्रोव्हिजन प्रक्रिया ऑनलाईन करण्याच्या निर्णयास उतरावे अशी मागणी होत आहे.

मराठा-ओबीसी वाद सरकार प्रायोजित:छगन भुजबळांच्यामार्गे भाजपचीच शक्ती-नाना पटोले

मुंबई । प्रतिनिधी
राज्यात मागील काही दिवसांपासून सुरु असलेला मराठा विरुद्ध ओबीसी हा वाद जाणीवपूर्वक घडवून आणला जात आहे. भाजपने मराठा, ओबीसी, धनगर समाजाला जी आक्षासने दिली ती पूर्ण करावीत. कोणाच्या तोंडाचा घास हिसावून घेणार नाही हे सरकार म्हणत आहे तर सरकार नेमके काय करणार हे जनतेसमोर स्पष्ट करावे. पण सरकारची भूमिकाच स्पष्ट नाही. दोन्ही समाजात सुरु असलेला वाद हा सरकार प्रायोजित असून आरक्षणविरुद्ध सुरु असलेला हा धुमाकूळ सरकारने थांबवावा, असे काँग्रेस प्रदेशाध्यक्ष नाना पटोले यांनी म्हटले आहे. दरम्यान काँग्रेस प्रदेशाध्यक्ष नाना पटोले म्हणाले की, राज्यात बेरोजगारी, महागाई व शेतकऱ्यांचे प्रश्न महत्त्वाचे आहेत पण सरकार त्याकडे लक्ष देत नाही. सरकारला शेतकरी, बेरोजगार तरुण, सर्वसामान्य जनतेच्या भावना कळत नाही पण जनतेला भेडसावत असलेले मुळ प्रश्न काँग्रेससाठी महत्त्वाचे आहेत. कोण काय बोलतो हे काँग्रेस व महाराष्ट्रातील जनतेसाठी महत्त्वाचे नाही व त्यात कोणाला स्वारस्य नाही. नाना पटोले म्हणाले की, भाजपा हा आरक्षण विरोधी पक्ष असून देशाचे पंतप्रधानच गरिबी ही जात असल्याचे सांगून आरक्षण संपण्याचा प्रयत्न करत आहेत. आरक्षणप्रश्नावर काँग्रेसची भूमिका स्पष्ट असून जातनिहाय जनगणना केल्यास मराठा, ओबीसी, धनगर समाजासह सर्व समाजाच्या आरक्षणाचे प्रश्न सुरु राहतात. काँग्रेस सतते आल्यास तसा निर्णय घेतला जाईल असे काँग्रेसचे राष्ट्रीय अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खर्गे व राहुल गांधी यांनी आधीच स्पष्ट केले आहे. काँग्रेस प्रदेशाध्यक्ष नाना पटोले म्हणाले की, राजस्थान व छत्तिसगडमध्ये भाजपाचे सरकार आल्यास ४५० रुपयांना गॅस सिलिंडर देणार अशी मोठी जाहिरातबाजी भारतीय जनता पक्षाने केली आहे. भाजपाचे मोठे नेतेही ४५० रुपयांमध्ये सिलिंडर देण्याची भाषा करत आहेत. महाराष्ट्रात सध्या भाजपाचेच सरकार आहे, मा भाजपा सरकार महाराष्ट्रात ४५० रुपयांना सिलिंडर देत का नाही? महाराष्ट्रातील जनतेने काय पाप केले आहे का? ही सर्व बनावतची आहे, उच्चला गॅस योजनेत केवळ २० टक्के सिलिंडर रिफील केली जातात ही योजना फेल गेली आहे पण उच्चला योजनेच्या नावाखाली गरिबांना मिळणारे केरोसिन मात्र भाजपा सरकारने बंद केले आहे. नफा कमावणे हे सरकारचे काम नाही पण २०१४ पासून सरकार नफा कमावण्याचे काम करत आहे, जनतेची लूट करून नफा कमावणे हे भयवह आहे.

राज्य उत्पादन शुल्क विभागाच्या कारवाईत वरोऱ्यातील बनावट मद्य तस्करी जेरबंद

वरोरा : निरीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, वरोरा यांनी केलेल्या कारवाईत वरोऱ्यातील बनावट मद्य तस्करी आरोपी अनिलसिंग अजबसिंग जुनी उर्फ पिंठू सरदार व आशिष पुरुषोत्तम मडावी यांना जेरबंद करण्यास राज्य उत्पादन शुल्क विभाग यश आले. गुप्त माहितीच्या आधारे दि. २४ नोव्हेंबर २०२३ रोजी पहाटेच्या वेळी आनंदवन चौक वरोरा येथे सदर आरोपींना वाहनासह ताब्यात घेण्यात आले. आरोपीच्या ताब्यातून १० मिलीच्या ६०० देशी मद्याच्या बनावट बाटल्या असा एकूण १ लक्ष १६ हजार रुपयाचा मुद्दामाल जप्त करण्यात आला. या कारवाईमुळे वरोरा तालुक्यातील बनावट देशी मद्य विक्री करणारा मुख्य सूत्रधार पकडला गेला. आरोपीविरुद्ध गुन्हा दाखल करून न्यायालयात हजर केले. आरोपीस पुढील तपासासाठी तीन दिवसाची पोलीस कोठडी देण्यात आली आहे. सदर कारवाई नागपूर, राज्य उत्पादन शुल्क विभागाचे विभागीय उपआयुक्त अनिल चासकर, राज्य उत्पादन शुल्क विभागाचे अधीक्षक संजय पाटील यांच्या मार्गदर्शनात वरोऱ्याचे निरीक्षक विकास थोरात, सचिव पोलेवार, टुयम निरीक्षक भगीरथ कुडमये, सहाय्यक टुयम निरीक्षक जगदीश मस्के, जवान-नि-वाहनचालक विलास महाकुलकर यांनी पातळली. सदर गुन्हाचा पुढील तपास टुयम निरीक्षक सचिव पोलेवार करित आहेत असे राज्य उत्पादन शुल्क वरोराचे निरीक्षक विकास थोरात यांनी कळविले आहे.

रब्बी साठी पाणी पाळ्यांचे नियोजनच नाही;पालकमंत्र्यांच्यांच्या अध्यक्षते खाली कालवा सल्लागार समितीची बैठक ही नाही-काँग्रेस राजन क्षीरसागर

पाथरी । प्रतिनिधी
एकीकडे जायकवाडी प्रकल्पात वरच्या धरणातून ८.६ टिएमसी पाणी सोडावे यावरून रणकंदन माजलेले असताना मराठवाड्यातील सर्वात जुन्या पूर्णा पाटबंधारे प्रकल्पात येलदरी-सिद्धेश्वर धरणात येलदरी ५७ टक्के आणि सिद्धेश्वर ९२ टक्के पाणीसाठी असताना देखील दुष्काळग्रस्त परिस्थितीत ५७ हजार हेक्टर लाभक्षेत्रात रब्बी पेरणीसाठी पाणी पाळ्या दिलेल्या नाहीत. रब्बी पिकांसाठी पाणी देण्याचे कोणतेही नियोजन करण्यात आलेली नाही. याचे मुख्य कारण म्हणजे पालकमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखालील कालवा सल्लागार समितीची बैठकच आजतागायत घेण्यात आलेली नसल्याचा आरोप महाराष्ट्र राज्य किसान सभेचे सरचिटनीस कां राजन क्षीरसागर यांनी प्रसिद्धी पत्रका व्दारे केला आहे. या पुढे क्षीरसागर म्हणतात की, तीन जिन्हात पसरलेला हा प्रकल्प असून परभणी, हिंगोली

व नांदेड येथील पालकमंत्री मा अब्दुल सत्तार, मा गिरीश महाजन, मा रवींद्र बनसोडे यांनी बैठकीसाठी वेळ दिला नसल्याने पाण्याचे नियोजन करण्यात आलेले नाही. अशी धक्कादायक माहिती पाटबंधारे प्रशासनाने परभणी जिल्हाधिकारी यांचे समवेत झालेल्या बैठकीत स्पष्ट केल्याचे ते सांगतात. यावर किसान सभेचे काँग्रेस राजन क्षीरसागर यांनी तीव्र संताप व्यक्त केला आहे.

आहे. दुष्काळग्रस्त मराठवाड्याची अवहेलना सत्ताधारी मंत्र्यांनी चालवलेली आहे. यावर माननीय जिल्हाधिकारी यांनी तात्काळ परभणी येथे कालवा सल्लागार समितीची बैठक आयोजित करण्यासाठी प्रयत्न केले जातील. व तसेच पूर्णा पाटबंधारे प्रशासनाने दिनांक २५ नोव्हेंबर पासून तात्काळ पाण्याचे रोटेशन सुरु करावे असे आदेश दिले. याप्रसंगी मा आ विजय गव्हाणे खा फौजिया खान हे उपस्थित होते. रितेश काळे, निळकंठ जोगदंड, यासह अनेक शेतकरी प्रतिनिधी उपस्थित होते. किसान सभेने पालकमंत्र्यांचा तीव्र धिक्कार केला असून शासन निर्णय पालकमंत्री स्वतःच मोडीत काढत असल्याचा आरोप केला आहे. यात पुढे ते म्हणाले पुतना मावशीचा रोल पालकमंत्री बजावत आहेत का.? असा संतप्त सवाल ही त्यांनी केला आहे.

पाथरी तालुक्यात हक्काच्या पाण्या साठी सर्व पक्षिय जायकवाडी पाणी संघर्ष समितीचे लवकरच गठन करून संघर्ष अधिक तिव् होण्याचे संकेत खवने पिंप्रिचे सरपंच सुभाषराव चव्हाण यांनी दिले आहेत, पाथरी, सेलु. मानवत या तालुक्या सह जिल्ह्यातील लाभधारक शेतकरी, सामान्य आणि सर्व पक्षिय नेते पदाधिकारी या संघर्ष समितीच्या माध्यमातून जायकवाडीचे हक्काचे पाणी मिळवण्या साठी प्रयत्न करणार असल्याचे ते म्हणाले. येत्या आठ दिवसात जायवाडी पाणी संघर्ष समितीच्या स्थापणेची बैठक होणार असल्याचे चव्हाण यांनी सांगितले.

दुधाच्या प्रश्नसोबत सरकारी शाळांचे खाजगीकरणला विरोध आणि शेतकऱ्यांच्या जिन्हाळ्याचे इतर प्रश्नासाठी, आष्टी तहसील कार्यालयावर २७ नोव्हेंबरच्या मोर्चात सर्वांनी मोठ्या संख्येने सहभाग व्हावे-अॅड.प्रदिप चव्हाण

आष्टी । प्रतिनिधी
फोर्म ऑफ इटैलेकच्युअल्सचे अध्यक्ष, श्री सतीश देशमुख साहेब आणि मी दिनांक ११.८.२०२३ रोजी, गाय व म्हशीच्या प्रत्येक लिटरला उत्पादन खर्च किती येतो, अशी माहिती, दुध आयुक्ताना विचारला होता. २५ जिल्ह्यांच्या दुध विकास अधिकाऱ्यांनी माहिती पुरविली. शासनाने पुरविलेल्या माहिती अनुसार गायीच्या प्रती लिटर सरासरी उत्पादन खर्च ४२.९३ रुपये आणि म्हशीच्या प्रती लिटर सरासरी उत्पादन खर्च रुपये ६८.२६ असा येतो. दुधाचे उत्पादन खर्च काढण्याची पद्धत, ही निलगेकर समिती ने शिफारस केलेल्या पद्धतीच्या आधारे काढला आहे. त्या पद्धतीत सुद्धा अनेक त्रुटी आहेत. शासनाने मागे गायीच्या दुधाला प्रत्येकी ३४ रुपये दर जाहीर केला. तो दर जाहीर करताना त्यांनी कुठलाही अभ्यास केला नाही. त्याला कर्याचाही आधार नाही. आपण ४३ रुपये उत्पादन खर्च येत असल्यास त्यावर १५ टक्के नफा धरून, गायीच्या दुधाच्या प्रत्येक लिटरला ५० रुपये दर जाहीर करावा अशी मागणी केली आहे. आज दुधाचे दर कोसळून २५-२६ रुपयावर आले आहेत. आज दुष्काळात हे दर शेतकऱ्यांना कसे पचवतील. दुधाचे दर नियंत्रण करणारी, कोणतीही शासकीय यंत्रणा नाही. दुधाचे दर मागणी आणि पुरवठ्यावर अवलंबून असते, असे कारण सांगून, सरकार नाम निराळे होते आणि हाथ झटवून मोकळे होते. शासनाचे जबाबदारीतून पळ काढण्याचे हे धोरण आहे. आपण आपले दुध विभिन्न दूध संकलन केंद्रावर नेल्यास, त्याच्या फॅट आणि एन. एन. एफ वेगळा वेगळा येतो. कारण मोज माप यंत्रांचे कॅलीब्रेशन झालेले नाही. फॅट आणि एस एन एफ च्या अंकात कमी जास्त झाल्यास,

शेतकऱ्यांना त्याचा फटका बसतो. फॅट डिप्री कमी जास्त लागल्यास, दुधसंस्था दरात कपात अथवा वाढ मनमानी पद्धतीने करतात. त्यात समानता असावी, अशी आपण मागणी केली आहे. दिनांक ०८.११.२०२३ रोजी मी आणी शेती विषयक अर्थसंक आणि काही शेतकऱ्यांनी, सचिव, श्री. तुकाराम मुंडे साहेबांची भेट घेवून त्यांचेशी आणि दुध विकास मंत्री, श्री. विखे पाटील यांच्या स्वीय सहाय्यक यांचेशी सविस्तर चर्चा केली. चर्चा समाधानकारक झाली. त्यांनी लवकरच मीटिंग्ज घडवण्याचे आश्वासन दिले. एकीकडे दुधाचे दर कोसळत आहेत तर दुसरीकडे दुधजन्य पदार्थांचे आणि पशूखाद्याचे दर रोज वाढत आहे. हे एक न समज येण्यासारखे कोडे आहे. दुधाच्या जीवावरच, शेतकऱ्यांच्या हातात आणि ग्रामीण भागात, भांडवल खेळता राहते. दुधाच्या उत्पन्नावरच शेतकरी त्याचा दैनंदिन व्यावहार चालवितो. दुधाचे दर ८ ते १० रुपये घसरल्यामुळे, शेतकऱ्यांचे जीवन जगणे कठीण झाले आहे. भविष्यात शेतकऱ्यांचे आत्महत्यांचे आकडे वाढले तर आश्चर्य वाटायला नको. शेतकऱ्यासाठी दुध उत्पादन जरी एक विषय असला तरी शासन दबावारी, दुधाचा संबंध कृषी मंत्रालय, दुध विकास मंत्रालय (दर ठरविणे), वैदमपान शाख विभाग चे अण्णा व नागरी पुरवठा मंत्रालय (मोजमाप यंत्रांचे कॅलिब्रेशन करणे तपासणी करणे) आणि अन्न आणि औषध प्रशासन विभाग (दूध भेसळ संबंधी कारवाई करणे) या ४ विभिन्न मंत्रालयाशी येतो. दूरदैवाने यांचे मध्ये कुठल्याही प्रकारचा समन्वय नाही. म्हणून दोषींवर किरकोळ प्रमाणात कारवाई होते. इतर शेतमालाचे किमान आधारभूत किंमत आणि उसाला एफ.आर.पी ठरविण्यासाठी, कृषी मूल्य दर आयोग आहे. आयोगामार्फत जवळपास २२ मलांचे दारासंबंधी, कॅबिनेट मंत्र्यांना शिफारशी केल्या जातात. त्या शिफारशींचा अभ्यास करून, सरकार चड्ड आणि एफ.आर.पी ठरविते. परंतु आयोगाद्वारे दूध उत्पादन खर्च आणि दारासंबंधी, अभ्यास केला जात नसल्याने, शिफारस करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. धवल क्रांती नंतर, आज आपला देश मोठा दुध उत्पादक आणि दुधजन्य पदार्थांचे निर्यातक आहे. कोट्यावधी शेतकरी ह्या व्यवसायाशी जोडले असल्याने, दुध दराबाबत सुद्धा एक स्वतंत्र आयोग सरकारने नेमावा. त्या आयोगाने प्रत्येक वर्षी अभ्यासाअंती,

दरांची शिफारस करावी आणि त्यांच्या शिफारशी प्रमाणे, शासनाने दुधाचे दर जाहीर करावेत आणि महागाईच्या आधारावर त्यात वेळोवेळी वाढ करावी. (जशी सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या पगारातील महागाई भत्त्यात दर ६ महिन्यांनी वाढ केली जाते) आज अनेक समाजकटक दुधात भरसळ करून, लोकांच्या प्राणाशी खेळत आहेत. ह्याचे परिणाम लोकांमध्ये विभिन्न आजार उद्भवत आहेत. सद्या अस्तित्वात असलेल्या कायद्यात, कठोर शिक्षेची तरतूद नसल्याने, ते छुटपुट कारवाये होऊन मोकळीत आहेत. दुधात व अन्नधान्य भेसळ करणाऱ्यांना, कायद्यात जन्मठेपेची शिक्षेची तरतूदीची मागणी केली आहे. कठोर शिक्षा असल्यास, लोकं असे प्रकार करण्यास सहजासहजी धडावणार नाहीत. माहितीच्या अधिकारात प्राप्त माहिती आणि तुकाराम मुंडे साहेबांना दिलेल्या निवेदनाची प्रत सोबत जोडत आहे. कोमात गेलेल्या रुग्णाला, त्याच्या आजाराबद्दल, काहीच करता येत नाही. परंतु आपण तर जिवंत आहात (कोमात नव्हे), आपण आपल्या जिन्हाळ्याच्या प्रश्नांवर जर मूर्ख गिळून गप्प बसलो आणि काही हालचाल केली नाही तर, आपले प्रश्न कोण सोडवणार. दिनांक २७.११.२०२३ रोजी दुयारी १२ वा, दुधाच्या प्रश्नसोबत सरकारी शाळांचे खाजगीकरणला विरोध आणि शेतकऱ्यांच्या जिन्हाळ्याचे इतर प्रश्नासाठी, आष्टी तहसील कार्यालयावर मोर्चा करतो आशासन केले आहे. ती आपण सर्वांना, नम्र विनंती की, आपण सर्वांनी मोठ्या संख्येने सहभाग ड. प्रदीप चव्हाण रयत सेवा प्रतिष्ठान अध्यक्ष, महाराष्ट्र प्रदेश ९८७०४२८५४३

ना.सुधीर मुनगंटीवार यांच्या पुढाकारामुळे पुरातन मंदिर, किल्ल्यांच्या कायापालटासाठी ५७ कोटी ९६ लक्ष रुपयांचा प्रस्ताव

चंद्रपूर : चंद्रपूर जिल्ह्यातील पुरातन स्थळांचा कायापालट करण्यासाठी राज्याचे वन, सांस्कृतिक कार्य व मत्स्य व्यवसाय मंत्री तथा जिल्हाचे पालकमंत्री ना. सुधीर मुनगंटीवार यांच्या पुढाकारातून ५७ कोटी ९६ लक्ष ९५ हजार ३७५ रुपयांचा निधी प्रस्तावित करण्यात आला आहे. या निधीतून जिल्ह्यातील १४ पुरातन स्थळांचा विकास होणार आहे. यासंदर्भात ना. मुनगंटीवार यांनी नुकताच नियोजन सभागृह येथे आढावा घेतला. बैठकीला भाजपा जिल्हाध्यक्ष हरीश शर्मा, माजी भाजपा जिल्हाध्यक्ष देवराव भोंगळे, महानगरचे अध्यक्ष राहुल पावडे, माजी जिल्हा परिषद अध्यक्ष संध्याताई गुरुनले, जिल्हाधिकारी विनय गौडा, जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी विवेक जांस्नन, जिल्हा पोलिस अधीक्षक रविंद्रसिंह परदेशी, सहाय्यक जिल्हाधिकारी मुस्मान्थम एम., पुरातन विभागाचे संचालक तेजस गर्ग, सहाय्यक संचालक अमोल गोटे आदी उपस्थित होते. चंद्रपूरला ऐतिहासिक व सांस्कृतिक वारसा आहे. गोंड राजा खांडेकरा बळारशाह यांनी तेराव्या शतकात चंद्रपूर शहराची स्थापना केल्याचा उल्लेख इतिहासात आढळतो. जिल्ह्यात अनेक पुरातन मंदिरे, प्राचीन गडकिल्ले व वास्तु आहेत. पालकमंत्री ना. श्री. मुनगंटीवार यांच्या प्रयत्नांमुळे

आता त्यांचे रूप पालटणार आहे. बैठकीत बोलताना ना. मुनगंटीवार म्हणाले, पुरातन स्थळांचा विकास करताना कामाची गुणवत्ता, दर्जा आणि कामाची गती यावर स्थानिक नागरिकांनी लक्ष ठेवावे. पुरातन विभागाने प्रत्येक ठिकाणी पाच ते सहा नागरिकांची टीम तयार करावी. लोकसहभागानुसार या स्थळांचा विकास होईल, याबाबत नियोजन करावे. प्रत्येक ठिकाणी कामाची माहिती देणारा एक फलक तर संबंधित ऐतिहासिक स्थळांची माहिती देणारा दुसरा फलक लावावा. यात 'क्यूआर कोड'चा समावेश असावा. सिध्देश्वर मंदिराचा 'ब' वर्ग दर्जा करण्यासाठी प्रशासनाने प्रस्ताव सादर करावा. माणिकगड किल्ल्याचे मुख्य प्रवेशद्वार करणे, चंद्रपूर महानगर पालिकेअंतर्गत असणाऱ्या तीन बावचे काम उत्तम करावे, अशा सूचनाही पालकमंत्री ना. मुनगंटीवार यांनी पुरातन विभागाला दिल्या. राज्यातील ऐतिहासिक व सांस्कृतिक स्थळांचा विकास करण्याचे काम पुरातन विभागकडे असते. सुरवातीला या विभागाचे बजेट प्रतिवर्ष केवळ २२ कोटी रुपये होते. ना. सुधीर मुनगंटीवार यांनी आपल्या अर्थमंत्रीपदाच्या कार्यकाळात या विभागासाठी ५०० कोटी रुपये मंजूर केले.

कायापालट होणारी स्थळ
सोमेश्वर मंदिर (राजुरा), महादेव मंदिर (बाबुपेट, ता. चंद्रपूर), विष्णु मंदिर (माणिकगड, ता. जिवती), सिद्धेश्वर मंदिर (देवडाडा, ता. राजुरा), माणिकगड किल्ला टप्पा १ (ता. जिवती), माणिकगड किल्ला टप्पा २, भवानी मंदिर (भटाळा, ता. वरोरा), ऋषी तलाव (लेणी) (भटाळा, ता. वरोरा), महादेव मंदिर (भटाळा, ता. वरोरा), शंकर मंदिर (भिसी, ता. चिमूर), गरुडस्तंभ (चंद्रपूर), खंडवत्या बळारशाह समाधी (ता. बळारपूर), चंद्रपूर शहर व्यवस्थापन आराखडा (चंद्रपूर) आणि पापामिया टेकडी (ता. चंद्रपूर).

अर्थमंत्री असताना भरीव तरतूद
राज्यातील ऐतिहासिक व सांस्कृतिक स्थळांचा विकास करण्याचे काम पुरातन विभागकडे असते. सुरवातीला या विभागाचे बजेट प्रतिवर्ष केवळ २२ कोटी रुपये होते. ना. सुधीर मुनगंटीवार यांनी आपल्या अर्थमंत्रीपदाच्या कार्यकाळात या विभागासाठी ५०० कोटी रुपये मंजूर केले.

गाईड प्रशिक्षण संस्था होणार
राज्यातील ऐतिहासिक वारसा बघण्यासोबतच त्याची माहितीही नागरिकांना मिळाली पाहिजे. नागरीकांपर्यंत पोचव व अचूक माहिती जावी, यासाठी राज्यात गाईड प्रशिक्षण संस्था उभारण्याचे नियोजन आहे.

अभिषेक शैक्षणिक सामाजिक संस्थेच्या अध्यक्षा सौ.सुनीता नागरे यांना यशोदा पुरस्कार

मुंबई-शिवज्ञा महिला बहुउद्देशीय संस्था कोल्हापूर या संस्थेमार्फत यशोदा पुरस्कार २०२३ विविध क्षेत्रात उल्लेखनीय काम करणाऱ्या संस्थांना प्रदान करण्यात आला. अभिषेक शैक्षणिक सामाजिक संस्था अंधेरी मुंबई ही संस्था महाराष्ट्रातील आदिवासी लोकांसाठी काम करीत आहे. अभिषेक शैक्षणिक सामाजिक संस्थेचे कार्य बघून या संस्थेस यशोदा पुरस्कार २०२३ विविध मान्यवरांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला. अभिषेक शैक्षणिक सामाजिक संस्थेचे अध्यक्ष सौ सुनीता नागरे यांना यशोदा पुरस्कार २०२३ मयुरी आवळेकर तृतीयपंथी अनुजा जयंत आसगावकर सामाजिक कार्यकर्तात्या, शासकीय मातोश्री वृद्धाश्रम चंबूखडी कोल्हापूरच्या अध्यक्षा वैशाली मॅडम, त्याचप्रमाणे राणोजी चव्हाण के डी सी बँक कोल्हापूर, भास्कर जगतपती, अनिल कचरे सामाजिक कार्यकर्ते, राजनंदा पिसे, ऋतुजा रवीश पाटील, डॉ जे के पवार माजी

सदस्य यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला. यावेळी संस्थेच्या अध्यक्षा सौ सुनीता नागरे, सुरज विश्वकर्मा, व अभिषेक नागरे उपस्थित होते. अभिषेक शैक्षणिक सामाजिक संस्था ही महाराष्ट्रभर आदिवासी बांधवांच्या शिक्षणावर व महिलांच्या आरोग्यावर काम करते संस्थेचे कार्य बघून अनेक संस्थांनी अभिषेक शैक्षणिक सामाजिक संस्थेच्या अध्यक्षा सौ सुनीता नागरे यांना नामांकित पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले आहे. पुरस्कार दिल्याने सामाजिक कार्य अधिक जोमाने करण्यासाठी करण्यासाठी दहा हत्तींचा बळ मिळत नवी उमेद चेतना मिळते अशी भावना अभिषेक शैक्षणिक शैक्षणिक व सामाजिक संस्थेच्या अध्यक्षा सौ सुनीता नागरे यांनी व्यक्त केली

मराठवाड्याचा पाणी प्रश्न या विषयावर आ.राजेश टोपे यांच्या व्याख्यानाचे रविवारी आयोजन

छत्रपती संभाजीनगर-आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार व राज्याचे पहिले मुख्यमंत्री आदरणीय यशवंतराव चव्हाण साहेब यांच्या ३९ व्या पुण्यतिथीनिमित्त यशवंतराव चव्हाण सेंटर जिल्हा केंद्र छत्रपती संभाजीनगर व एमजीएम जनसंवाद व वृत्तपत्र महाविद्यालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने रविवार, दि. २६ नोव्हेंबर २०२३ रोजी सायं. ५ वाजता २०२४ चा दुष्काळ : मराठवाड्याचा पाणीप्रश्न या विषयावरील विशेष व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले आहे. मराठवाडा पाणीप्रश्न जनआंदोलन समितीचे नेते व माजी आरोग्यमंत्री आ. राजेश टोपे या विषयावर प्रमुख मार्गदर्शन करणार आहेत. याप्रसंगी चव्हाण सेंटरच्या जिल्हा केंद्राचे अध्यक्ष अ.कु.शराव कदम या व्याख्यानाच्या अध्यक्षस्थानी उपस्थित असणार आहेत व माजी मंत्री व समितीचे नेते अनिल पटेल यांचीही या प्रसंग प्रमुख उपस्थिती असणार

नोव्हेंबर महिन्यात हा प्रश्न जटिल झालेला असताना व पुढे अजून आठ महिने पावसासाठी वाट बघण्याची आहेत. मराठवाड्यात आता पाण्याची स्थिती गंभीर झालेली असून अनेक तालुके दुष्काळग्रस्त जाहीर करण्यात आलेले

आहेत. या सर्व अनुषंगाने पुढील काळातील संकट लक्षात घेता पिण्याच्या पाण्यासाठी, शेतीसाठी व इतर सामाजिक व औद्योगिक गरजांसाठी पाण्याचे नियोजन कसे करण्यात यावे या मागणीसाठी मराठवाडा पाणीप्रश्न जनआंदोलन समितीने आवाज उठविणे आवश्यक आहे व या सर्व मुद्द्यांचा ऊहापोह करण्यासाठी या प्रश्नावर आंदोलन करणारे नेते आ. राजेश टोपे यांच्या विशेष व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आलेले आहे. नागरिकांनी या व्याख्यानास मोठ्या संख्येने उपस्थित रहावे व आगामी काळात मराठवाड्याचे नागरीक म्हणून आपल्याला कराव्या लागणाऱ्या लढ्यात सामील व्हावे असे आवाहन केंद्राचे कोषाध्यक्ष सचिन मुळे, सचिव नीलेश राऊत, डॉ.अपर्णा कक्कड, डॉ.आशिष गाडेकर, प्रा.दासु वैद्य, डॉ.रेखा शेळके, डॉ.आनंद निकाळजे, डॉ.केलास अंधुरे, सुहास तेंडुलकर, डॉ.रूपेश मोरे, सुबोध जाधव आदींनी केले आहे.

दोषींना शिक्षा की प्रमोशन? ; सरकारचं नेमकं चाललंय काय? - वडेटीवारांचा सरकारला सवाल

मुंबई-राज्य सरकारमधील शालेय शिक्षण मंत्री दीपक केसरकर यांनी तुषार दोषी यांच्या बदली संदर्भात मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांना पत्र लिहीलं आहे. या पत्राची प्रत सोशल मीडियावर शेअर करत विधानसभेचे विरोधीपक्षनेते विजय वडेटीवार यांनी जोरदार टीका केली आहे. महायुती सरकारमध्ये नेमकं काय चाललंय? ही बदली म्हणजे शिक्षा की प्रमोशन? असा सवाल देखील वडेटीवार यांनी उपस्थित केला आहे. या पत्रानंतर वडेटीवारांनी सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म एक्सवर एक पोस्ट केली आहे. अंतरवाली सराटी येथील वयोवृद्ध नागरिक, महिलांसह निर्दोष आंदोलकांवर अमानुष

लाठीमार झाला. या लाठीमाराचे आदेश नेमके कोणी दिले, हा सस्पेन्स अजूनही सुटलेला नाही. त्या पोलिसी अन्यायाचारासाठी स्वतः गृहमंत्र्यांवर राज्याची माफी मागण्याची नामुष्की ओढवली. लाठीमारानंतर जालनाचे पोलीस अधीक्षक तुषार दोषी यांच्यावर कठोर कारवाईची अपेक्षा होती. मात्र कारवाईच्या नावाखाली त्यांना पुण्यात 'क्रिम पोस्ट'वर बदली मिळाली. असे वडेटीवार म्हणाले आहेत.पुढे वडेटीवार म्हणले की, मराठा आंदोलकांवर झालेल्या दडपशाहीसाठी त्यांना गृहखात्याने नेमकी शिक्षा दिली की प्रमोशन अशी चर्चा सुरू असताना आता शालेय

शिक्षण मंत्री दीपक केसरकर मुख्यमंत्र्यांना पत्र लिहून गृहमंत्र्यांच्या आदेशाला स्थिती घ्या अशी मागणी करत आहेत. विशेष म्हणजे राज्य सरकारच्या कामकाजाबाबतची माहिती पत्रांवर पत्रे लिहिल्यानंतर मिळत नाही, केसरकरांचे हे पत्र मात्र लगेच सार्वजनिक होते असे वडेटीवार यांनी म्हंटले आहे. 'हा सारा प्रकार म्हणजे एकाने मारल्यासारखे करायचे आणि दुसऱ्याने रडल्यासारखे करायचे, असाच आहे. महायुतीचे सरकार हे जनतेला मूर्ख बनवू पाहणारे हेराफेरी सरकार आहे. अशी टीका देखील वडेटीवार यांनी त्यांच्या पोस्टमध्ये केली आहे.हे पत्र शालेय शिक्षण मंत्री दीपक केसरकर

यांनी मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांना पाठवलं आहे. जालन्याचे पोलीस अधीक्षक तुषार दोषी यांची २० नोव्हेंबर २०२३ रोजी गृह विभागाच्या आदेशाने पुण्याच्या गुन्हे अन्वेषण विभागाचे पोलीस अधीक्षक म्हणून बदली करण्यात आली आहे. वास्तविक तुषार दोषी यांच्यावर आंतरवली सराटी येथे मराठा आंदोलकांवर झालेल्या लाठीहल्ल्यात दोषारोप ठेवण्यात आले आहेत. सद्यस्थितीत त्यांची याप्रकरणी चौकशी चालू असल्याने ती पूर्ण होईपर्यंत त्यांच्या बदली आदेशास स्थिती देण्यात यावी ही विनंती, असं या पत्रात नमूद करण्यात आलं आहे.

बीड जिल्ह्यातील महत्त्वाचे उत्पादन निर्यात होणे गरजेचे-जिल्हाधिकारी

बीड । प्रतिनिधी
बीड जिल्ह्यात सोयाबीन, कापूस, यांच्यासह सिताफळ, आंबा, मोसंबी, ड्रॅगन फ्रूट यांची उत्पादन चांगले आहे. हे उत्पादने परदेशात निर्यात झाली पाहिजे यासाठी प्रयत्न करणे गरजेचे आहे, असे प्रतिपादन जिल्हाधिकारी दीपा मुधोळ मुंडे यांनी केले. उद्योग संचालनालय, मुंबई अंतर्गत जिल्हा उद्योग केंद्र, बीड व इतर निगडीत विभागाशी संबंधित कार्यालयांमार्फत राबविण्यात येणा-या विविध सर्व योजनांची माहिती उद्योजकांना एकाच ठिकाणी एकाच व्यासपिठावर उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने जिल्ह्यातील सर्व विभागांच्या सहकार्याने आज हाटिल ग्रॅन्ड यशोदा, बाशी रोड, बीड येथे एकदिवसीय कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली. मराठवाड्यामधून बीड जिल्ह्यात झालेली आजची ही प्रथम कार्यशाळा होती. यावेळी जिल्हाधिकारी बोलत होत्या. जिल्हाधिकारी पुढे म्हणाल्या, बीड जिल्ह्यात सोयाबीन , ऊस, कापूस यासोबतच सिताफळ, मोसंबी , केसर आंबा आणि ड्रॅगन फ्रूट याचे उत्पादनही घेतले जात आहे. याचा दर्जा आणखी वाढवून हे उत्पादन निर्यात कसे करता येईल, यावर सविस्तर चर्चा होणे गरजेचे आहे. फलोत्पादन हे नाशवंत असून त्याचे वय कसे वाढवता येईल यावर संशोधन होणे गरजेचे असल्याचे भावना त्यांनी यावेळी व्यक्त केली. पुढील काळात गेवराई येथे लॉजिस्टिक पार्क होणार असून शेतकऱ्यांना याचा अधिकाधिक उपयोग करावा, असे आवाहनही त्यांनी

यावेळी केले. शेतकऱ्यांनी पुढे येऊन त्यांचे उत्पादन जिल्हा पुरते मर्यादित न ठेवता त्याला राज्यात राज्य बाहेर तसेच इतर देशात पोहोचविण्यासाठी प्रयत्न करावेत, अशा सूचना ही त्यांनी यावेळी केल्या.आजच्या कार्यक्रमात उद्योग विभागाचे सह संचालक बी. टी. यशवंत यांनी कार्यक्रमाचे प्रस्ताविक केले. बीड जिल्ह्यातील निर्यातीचे नियोजन या विषयावर ई अँड वाय चे सल्लागार अमोल मोहिते, एस आय डी

बी आय चे सहाय्यक महाव्यवस्थापक सीमांत पारधी यांनी मध्यम सूक्ष्म लघु उद्योगांना एस आय डी बी आय ची कशी मदत होईल याबद्दल मार्गदर्शन केले. आय डी बी आय कॅम्पिटल चे सीनियर एक्झिक्युटिव्ह मुकुंद तिवारी यांनी आयडीबीआय आर्थिक मदत कशी देऊ शकते याबद्दल सांगितले. ओ एन डी सी चे विकास अधिकारी धीरज कुमार ओ एन डी सी च्या माध्यमातून डिजिटल व व्यवसायाचे महत्त्व पटवून

सांगितले. अग्रिम बँकेचे एल डी एम बेजेंद्र झा यांनी सी जी टी एम एस ई या योजनेची माहिती दिली. डाक विभागाचे मार्केट एक्झिक्युटिव्ह श्रीकुमार मुंडे यांनी डाक विभागाच्या माध्यमातून मध्यम लघु सूक्ष्म उद्योजक त्यांचा व्यवसाय कसा वाढवू शकतात याबद्दल मार्गदर्शन केले. कौशल्य विकास विभागाचे सहाय्यक आयुक्त सुरील उचले यांनी कौशल्य विकास करून उद्योजक कसे होता येते याबद्दलची माहिती

दिली. महाराष्ट्र राज्य जिनिंग प्रेसिंग असोसिएशन चेक जीबी कस यांनी मध्यम लघु सूक्ष्म व्यवसायांमध्ये आर्थिक व्यवस्थापना याबद्दल सांगितले. ए इ सी ए अदास चे अध्यक्ष अतुल शेंडगे यांनी स्थापन केलेल्या समूह उद्योजकांबद्दल आपले अनुभव सांगितले. झेड या कंपनीचे श्री देशपांडे यांनी त्यांचे अनुभव कथन केले. जिल्हा उद्योग अधिकारी केजी तांदळे यांनी उपस्थित आमच्या प्रश्नांचे उत्तरे दिली तसेच आभार प्रदर्शनही केले.